

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Навчально-науковий інститут фізичної культури

Кафедра здоров'я, фізичної терапії, реабілітації та ерготерапії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НН інституту фізичної культури

М. О. Лянной

Вересня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НЕВРОПАТОЛОГІЯ

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 016 Спеціальна освіта (016.01. Логопедія)

Освітньо-професійна програма: Спеціальна освіта (Логопедія)

Перший бакалаврський рівень

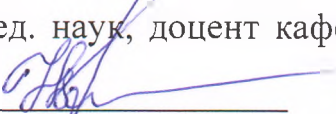
Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною комісією НН інституту фізичної культури
«*2*» *09* 2021 р.

Голова

Л. В. Мороз, к.пед.н., доцент

Розробники:

Кукса Наталія Вікторівна, канд. пед. наук, доцент кафедри здоров'я, фізичної терапії, реабілітації та ерготерапії

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри здоров'я, фізичної терапії, реабілітації та ерготерапії.

Протокол № 1 від «31» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри к. фіз. вих, доцент Звіряка О. М.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
I-й		I-й	
Семестр			
II-й			
Лекції			
16 год.		4 год.	
Практичні, семінарські			
18 год.		4 год.	
Лабораторні			
год.		год.	
Самостійна робота			
54 год.		80 год.	
Консультації:			
2 год.	2 год.		
Загальна кількість годин – 90	Вид контролю: залік		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою навчального курсу «Невропатологія» є формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема науково-теоретичних знань з основ невропатології і патології мовлення.

Завданнями навчального курсу є:

1. Ознайомлення студентів з етіологією, патогенезом, симптомами і синдромами уражень різних відділів центральної і периферичної нервової системи.

2. Оволодіння загальними принципами і методами клініко-психолого-педагогічного вивчення стану нервової системи, диференціальної діагностики та консультування.

3. Ознайомлення з невропатологічними основами патології мовлення.

4. Ознайомлення з принципами абілітації та реабілітації різних категорій дітей, які мають захворювання нервової системи.

5. Формування уявлень про особливості організації лікувально-педагогічної допомоги дітям із нервовими та нервово-психічними порушеннями.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Програма спирається на попередньо вивчені курси: «Анатомія, фізіологія, патологія дітей з основами генетики», «Основи медичних знань», «Мовленнєві й сенсорні системи та їх порушення».

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні

знати:

- причини виникнення і механізми розвитку захворювань нервової системи;

- методи дослідження нервової системи;
- клінічні прояви уражень різних відділів центральної та периферичної нервової системи;
- основні захворювання і розлади нервової системи в дитячому віці;
- неврологічні основи розладів мовлення;
- психолого-педагогічну характеристику осіб з нервовими та нервово-психічними порушеннями;
- загальні принципи і методи лікування, реабілітації та абілітації дітей з ураженням нервової системи;
- особливості психолого-педагогічної корекції відхилень у психофізичному розвитку дітей із нервовими захворюваннями;

уміти:

- визначати вид і ступінь патології різних відділів нервової системи за клінічними ознаками;
- реалізовувати лікувально-педагогічні заходи та механізми профілактики відхилень у психофізичному розвитку;
- визначати ефективні методи, засоби і прийоми корекційно-педагогічного впливу при різних захворюваннях і розладах нервової системи.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач

загально-професійні:

- здатність до критичного аналізу та оцінки сучасних наукових досягнень у сфері освіти, генерування нових ідей під час вирішення дослідних і практичних завдань (ЗПК-2);
- моделювати, здійснювати й оцінювати навчальний процес, обґрунтовано обирати і ефективно використовувати освітні технології, методи і засоби навчання й виховання з метою забезпечення запланованого рівня особистісного розвитку суб'єктів цільової аудиторії (ЗПК-5);

спеціальні/фахові:

- здатність демонструвати та застосовувати знання щодо становлення

й розвитку теорії та практики навчання та виховання дітей з особливостями психофізичного розвитку на наднаціональному та національному рівнях, здійснювати інтерпретацію знань через оригінальне дослідження (СК-2);

- володіти педагогічною майстерністю, педагогічною технікою, професійними вміннями до передачі наукових знань майбутнім фахівцям під час навчального процесу у вищому навчальному закладі з дотриманням студентоцентрованого підходу в навчанні (СК-9);

- моделювати інноваційне освітнє середовище та конструювати зміст, форми, методи та засоби навчання певної цільової аудиторії (підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації кадрів-дефектологів у системі вищих навчальних закладів та закладах післядипломної педагогічної освіти) (СК-10).

Програмні результати навчання передбачають

загально-професійні компетентності:

- здатність оволодівати новим концептуальним та методологічним знанням у галузі філософсько-світоглядних проблем педагогіки, історії вітчизняної та зарубіжної філософсько-педагогічної думки, аксіологічних проблем спеціальної освіти і виховання (РН-3);

- демонструвати вміння формувати у майбутніх спеціальних педагогів знання з методології та реалізації надання якісних освітніх послуг особам з психофізичними порушеннями та/або з інвалідністю (РН-13);

- здатність створювати умови конструктивної взаємодії з суб'єктами професійної та навчально-виховної діяльності і обирати оптимальні методи, засоби і форми взаємодії, забезпечувати сприятливий морально-психологічний клімат, дотримуватись у своїй діяльності професійно-етичних норм, прийнятих в міжнародній практиці педагогічного менеджменту (РН-21);

- здатність демонструвати знання щодо норм професійної і наукової етики та готовність до її дотримання (РН-7);

спеціальні/ фахові:

- здатність оволодівати та демонструвати найбільш передові концептуальні та методологічні знання у галузі професійної та науково-дослідної діяльності на дисциплінарному та міждисциплінарному рівнях (PH-4);

- здатність здійснювати критичний аналіз концептуальних та методологічних знань у галузі науково-дослідної та професійної діяльності і на межі предметних галузей, інтерпретувати їх, синтезувати нові ідеї (PH-9);

- здатність використовувати професійно-орієнтовані знання та практичні навички під час реалізації принципів, організаційних форм і прийомів управління навчально-виховним процесом з урахуванням сучасних умов, індивідуальних особливостей студентів (PH-14).

Критерії поточного оцінювання на кожному практичному занятті

За кожне заняття студент може набрати до «5» балів за відповідь і теоретичну роботу (максимальна кількість балів за всі заняття – 40), «3-4» бали за контроль самостійної роботи (максимальна кількість балів – 25).

Усна відповідь на питання практичного заняття оцінюється у «5» балів:

«5» балів – студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує;

«4» балів – студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей;

«3» бали – студент засвоїв матеріал на репродуктивному рівні (переказування), приймає активну участь у роботі, відтворює вивчене не завжди логічно, припускається помилок;

«2» бали – студент, який невпевнено переказує матеріал, під час відповіді потребує допомоги, допускається помилок;

«1» бал – студент, який не приймає участь в обговоренні питань на занятті.

«0» балів – студент відсутній на занятті.

Під час контролю самостійної роботи відповідь студента оцінюється від «0» до «3» балів:

«3-4» бали – послідовний виклад матеріалу з висновками в кінці відповіді, знання практичного матеріалу, володіння спеціальною термінологією, вміння творчо розв'язувати завдання;

«2» бали – послідовний виклад матеріалу, знання практичного матеріалу, часткове володіння спеціальною термінологією, при поясненні понять допущено помилки;

«1» бал – зміст матеріалу викладено частково, з недотриманням в окремих випадках послідовності, студент частково володіє знаннями практичного матеріалу, при поясненні понять допущено помилки, суть питання в основному розкрита, не зважаючи на зазначені вище упущення;

«0» балів – виклад матеріалу нелогічний, непослідовний, поверхневий, безсистемний.

Доповнення та участь у дискусії на практичному занятті оцінюється у 0,5 бали.

Підсумковий тестовий контроль

Тестовий контроль проводиться 1 раз наприкінці вивчення дисципліни перед складанням екзамену за розробленими комплексними тестовими завданнями та має максимальну оцінку – **25 балів**.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку. Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на практичних заняттях та під час консультацій науково-педагогічних працівників з тем, на які не передбачено аудиторних годин.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Вступ. Дослідження й основні симптоми ураження нервової системи

Тема 1. Зміст і завдання невропатології. Причини захворювань нервової системи. Поняття про діагностику і диференціальну діагностику. Симптом і синдром.

Тема 2. Дослідження стану нервової системи. Основні неврологічні синдроми. Збір анамнезу. Методи дослідження рухових функцій у неврології. Порушення рухових функцій у неврологічних хворих. Центральний і периферичний параліч.

Тема 3. Дослідження й основні симптоми ураження нервової системи: порушення функцій черепних нервів, чутливості.

Тема 4. Дослідження й основні симптоми ураження нервової системи: вегетативної нервової системи, вищих коркових функцій. Додаткові методи обстеження.

РОЗДІЛ 2. Захворювання нервової системи і патології мовлення

Тема 5. Захворювання нервової системи, їх класифікація. Уроджені захворювання нервової системи. Мікроцефалія. Гідроцефалія. Дитячий церебральний параліч. Етіологія ДЦП. Синдром рухових порушень при ДЦП. Супутні розлади. Форми ДЦП. Прогноз, профілактика.

Тема 6. Хромосомні та спадково-дегенеративні захворювання нервової системи. Синдром Клайнфелтера. Синдром Шерешевського-Тернера. Синдром Дауна. Спадкові захворювання, пов'язані з порушенням обміну речовин. Факоматози. М'язова дистрофія. Інфекційні захворювання нервової системи. Менінгіт. Енцефаліт. Поліомієліт. Мозковий ревматизм.

Тема 7. Черепно-мозкова травма. Закриті черепно-мозкові травми: струс, забій, компресія мозку. Епілепсія. Великий судомний напад, його фази. Малий судомний напад, його форми.

Тема 8. Неврологічні основи патології мовлення. Форми мовлення критичні періоди в розвитку мовлення. Будова мовленнєвого апарату. Порушення усного мовлення, їх неврологічна класифікація. Порушення письмового мовлення: дислексія, дизграфія. Форми дислексії, дизграфії.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	ср		лек	пр	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
РОЗДІЛ 1. Вступ. Дослідження й основні симптоми ураження нервової системи										
Тема 1. Зміст і завдання невропатології. Поняття про діагностику і диференціальну діагностику.	10	2	2		6	11	1	-		10
Тема 2. Дослідження й основні симптоми ураження нервової системи: розлади рухових функцій. Центральний і периферичний параліч	10	2	2		6	11	1	-		10
Тема 3. Дослідження й основні симптоми ураження нервової системи: порушення функцій черепних нервів, чутливості	10	2	2		6	11	-	1		10
Тема 4. Дослідження й основні симптоми ураження нервової системи: вегетативної нервової системи, вищих коркових функцій. Додаткові методи обстеження	10	2	2		6	11	-	1		10
Разом	40	8	8	-	24	44	2	2	-	40

РОЗДІЛ 2. Захворювання нервової системи

Тема 5. Класифікація захворювань нервової системи. Уроджені захворювання нервової системи. Мікроцефалія. Гідроцефалія. ДЦП	10	2	2		6	11	-	1		10
Тема 6. Хромосомні та спадково- дегенеративні захворювання нервової системи. Інфекційні захворювання нервової системи	12	2	2		8	11	-	1		10
Тема 8. Черепно- мозкова травма. Епілепсія	12	2	2		8	10	-	-		10
Тема 13. Неврологічні основи патології мовлення. Порушення усного мовлення Порушення письмового мовлення	12	2	4		8	12	2	-		10
Разом	46	8	10		30	44	2	2		40
Усього	88 + 2 конс.	16	18		54	88 + 2 конс.	4	4		80

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Зміст і завдання невропатології. Поняття про діагностику і диференціальну діагностику	2	1
2	Дослідження й основні симптоми ураження нервової системи: розлади рухових функцій. Центральний і периферичний параліч	2	1
3	Дослідження й основні симптоми ураження нервової системи: порушення функцій черепних нервів, чутливості	2	-
4	Дослідження й основні симптоми ураження нервової системи: вегетативної нервової системи, вищих коркових функцій. Додаткові методи обстеження	2	-
5	Класифікація захворювань нервової системи. Уроджені захворювання нервової системи. Мікроцефалія. Гідроцефалія. ДЦП	2	1
6	Хромосомні та спадково-дегенеративні захворювання нервової системи. Інфекційні захворювання нервової системи	2	1
7	Черепно-мозкова травма. Епілепсія	2	-
8	Неврологічні основи патології мовлення. Порушення усного мовлення Порушення письмового мовлення	2	-
	Разом	16	4

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Зміст і завдання невропатології. Поняття про діагностику і диференціальну діагностику.	2	-
2	Дослідження й основні симптоми ураження нервової системи: розлади рухових функцій. Центральний і периферичний параліч	2	-
3	Дослідження й основні симптоми ураження нервової системи: порушення функцій черепних нервів, чутливості	2	1
4	Дослідження й основні симптоми ураження нервової системи: вегетативної нервової системи, вищих коркових функцій. Додаткові методи обстеження.	2	1
5	Захворювання нервової системи, їх класифікація. Уроджені захворювання нервової системи. Мікроцефалія. Гідроцефалія. Дитячий церебральний параліч	2	-
6	Хромосомні та спадково-дегенеративні захворювання нервової системи Інфекційні захворювання нервової системи	2	-
7	Черепно-мозкова травма. Епілепсія.	2	
8	Неврологічні основи патології мовлення. Порушення усного мовлення. Порушення письмового мовлення	4	
	Разом	22	2

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми, зміст основних питань	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	2	3	
1	<p>Зміст і завдання невропатології. Поняття про діагностику і диференціальну діагностику</p> <p>1. Поняття «невропатологія», її завдання і зміст, зв'язок із дефектологією.</p> <p>2. Причини захворювань нервової системи (ендогенні й екзогенні фактори).</p> <p>3. Поняття про діагностику і диференціальний діагноз у невропатології.</p> <p>4. Поняття «симптом» і «синдром».</p> <p>5. Дослідження нервової системи. Збір анамнезу.</p>	6	10
2	<p>Дослідження і основні симптоми ураження нервової системи: розлади рухових функцій. Центральний і периферичний параліч.</p> <p>1. Методи дослідження рухових функцій.</p> <p>2. Симптоми рухових порушень</p> <p>3. Клінічні ознаки центрального і периферичного паралічу.</p> <p>4. Симптоми ураження корково-ядерних шляхів.</p> <p>5. Синдроми ураження екстрапірамідної системи (паллідарного відділу, стріарного відділу), мозочку.</p>	6	10
3	<p>Дослідження і основні симптоми ураження нервової системи: порушення функцій черепних нервів, чутливості</p> <p>1. Дослідження функцій черепних нервів і основні клінічні симптоми їх ураження:</p> <p>2. Дослідження і порушення чутливості:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поверхневої (тактильна, больова, температурна); - глибокої (кінестезії, відчуття тиску, баричні відчуття, вібраційна чутливість); - складної (стереогноз, графестезія, відчуття дискримінації і локалізації). 	6	10
4	<p>Дослідження і основні симптоми ураження нервової системи: вегетативної нервової системи, вищих коркових функцій. Додаткові методи обстеження: лабораторні, електрофізіографічні, краніографія</p>	6	10

1	2	3	
5	<p>Захворювання нервової системи, їх класифікація. Уроджені захворювання нервової системи. Мікроцефалія. Гідроцефалія Дитячий церебральний параліч 1. Етіологія, патогенез ДЦП. 2. Класифікація, симптоми і синдроми ДЦП. 3. Ускладнення (супутні розлади) і ступені тяжкості ДЦП. Прогноз</p>	8	10
6	<p>Хромосомні та спадкові захворювання нервової системи 1. Хромосомні захворювання: синдром Шерешевського-Тернера; синдром Клайнфелтера; хвороба Дауна. 2. Спадкові захворювання, пов'язані з обміном речовин. 3. М'язові дистрофії: спинальна, невральна. 4. Факоматози Інфекційні захворювання нервової системи: менінгіти, енцефаліти, поліомієліт, мозковий ревматизм</p>	8	10
7	<p>Черепно-мозкова травма. Епілепсія 1. Черепно-мозкова травма закрита: струс; забій; компресія. 2. Епілепсія: великий судомний напад, малий судомний напад; фокальні напади</p>	8	10
8	<p>Неврологічні основи патології мовлення. Порушення усного мовлення 1. Неврологічні основи патології мовлення: - фізіологічні механізми розвитку мовлення; - критичні періоди в розвитку мовлення; - причини порушень мовлення; - класифікація розладів мовлення. 2. Порушення усного мовлення (класифікація, етіопатогенез, клінічні прояви) Порушення письмового мовлення 1. Дизграфії, їх форми: артикуляторно-акустична; акустична; дизграфія, пов'язана з порушенням мовного аналізу і синтезу; оптична; граматична. 2. Дислексії, їх форми: фонематична; семантична; граматична; мнестична; оптична.</p>	8	10
	Разом	72	108

Залікові вимоги

1. Поняття «невропатологія», її завдання і зміст, зв'язок із дефектологією.
2. Причини захворювань нервової системи.
3. Діагностика і диференціальний діагноз у невропатології. Поняття «симптом» і «синдром».
4. Дослідження нервової системи. Збір анамнезу.
5. Методи дослідження і симптоми рухових порушень при ураженнях нервової системи.
6. Диференціальна діагностика центрального і периферичного паралічів.
7. Симптоми ураження корково-ядерних шляхів.
8. Синдроми ураження екстрапірамідної системи: паллідарного відділу, стріарного відділу, мозочку.
9. Дослідження функцій черепних нервів і основні клінічні симптоми їх ураження: нюховий, зоровий, окооруховий, блоковий і відвідний нерви, трійчастий нерв.
10. Дослідження функцій черепних нервів і основні клінічні симптоми їх ураження: лицевий, присінково-кохлеарний (вестибулярно-слуховий), язикоглотковий, блукаючий і під'язиковий нерви, додатковий нерв.
11. Дослідження і порушення чутливості.
12. Дослідження вегетативних функцій. Синдроми ураження вегетативної нервової системи.
13. Дослідження і порушення вищих коркових функцій.
14. Загальна характеристика і застосування додаткових методів дослідження нервової системи: лабораторні, електрофізіологічні, краніографія.
15. Класифікація захворювань нервової системи за етіологічними ознаками.
16. Уроджені захворювання нервової системи. Мікроцефалія і гідроцефалія
17. Дитячий церебральний параліч. Етіологія, патогенез, клінічні ознаки: синдром рухових порушень.
18. Форми церебрального паралічу і ступені тяжкості.
19. Супутні розлади при дитячому церебральному паралічу.
20. Хромосомні захворювання: синдром Шерешевського-Тернера, синдром Клайнфелтера, хвороба Дауна.
21. Спадкові захворювання нервової системи, пов'язані з обміном речовин.
22. М'язові дистрофії.
23. Факоматози.
24. Інфекційні захворювання нервової системи: менінгіти.
25. Інфекційні захворювання нервової системи: енцефаліти.
26. Інфекційні захворювання нервової системи: поліомієліт і мозковий ревматизм.
27. Черепно-мозкова травма. Форми, клініка, етіопатогенез.
28. Епілепсія. Клініка, етіологія, патогенез, ускладнення.
29. Пухлини головного мозку. Види, клінічні прояви.

- 30.Мінімальна мозкова дисфункція. Клінічна картина в різні вікові періоди.
- 31.Неврози. Причини. Фактори, що впливають на розвиток неврозів. Основні невротичні прояви.
- 32.Психопатії. Причини. Основні ознаки. Форми психопатій.
- 33.Фізіологічні механізми розвитку мовлення. Будова мовленнєвого апарату. Функціональне значення різних ділянок кори головного мозку і підкоркових структур у розвитку мовлення.
- 34.Форми мовлення. Критичні періоди в розвитку мовлення. Причини порушень мовлення.
- 35.Класифікація розладів мовлення. Алалія і афазія.
- 36.Класифікація розладів мовлення. Дизартрія й анартрія.
- 37.Класифікація розладів мовлення. Порушення, пов'язані з функціональними змінами ЦНС. Логоневроз.
- 38.Класифікація розладів мовлення. Дислалія, дисфонія, ринолалія, тахілалія, брадилалія.
- 39.Порушення письмового мовлення. Дизграфії, їх форми.
- 40.Порушення письмового мовлення. Дислексії, їх форми.

7. Рекомендовані джерела інформації

№ п/п	Література
	<i>Базова література</i>
1.	Бадалян Л. О. Детские церебральные параличи / Л. О. Бадалян, Л. Т. Журба, О. В. Тимонина. – К. : Здоровья, 1988. – 328 с.
2.	Бадалян Л. О. Невропатология: [учеб. для студентов дефектол. фак. пед ин-ов по спец. № 2111 «Дефектология»] / Л. О. Бадалян. – 2-е изд., перераб. – М. : Просвещение, 1987. – 315 с.
3.	Гусев Е. И. Нервные болезни / Е. И. Гусев, В. Г. Гречко, Г. С. Гурд. – М. : «Медицина», 1988. – 623 с.
4.	Гуровец Г. В. Детская невропатология. Естественно-научные основы специальной дошкольной психологии и педагогики: [учеб. пособие для студ. сред. спец. учеб. заведений] / Г. В. Гуровец; под ред. проф. В. И. Селиверстова. – М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2004. – 303 с.
5.	Левченко И. Ю. Технологии обучения и воспитания детей с нарушениями опорно-двигательного аппарата : учеб. пособие [для студ. сред. пед. заведений] / И. Ю. Левченко, О. Г. Приходько. – М. : Издательский центр «Академия», 2001. – 192 с.
6.	Логопедия : [учебник для студ. дефектолог. фак. пед. высш. учеб. заведений] / под ред. Л. С. Волковой. – 5-е изд., перераб. и доп. – М : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2007. – 703 с.
7.	Мартынов Ю. С. Нервные болезни. / Ю. С. Мартынов. – М. : «Медицина», 1988. – 495 с.
8.	Михеев В. В. Нервные болезни / В. В. Михеев, П. В. Мельничук. – М. : «Медицина», 1989. – 544 с.
9.	Нервові хвороби / За ред. О. А. Яроша. – К. : «Вища школа», 1993. – 473 с.
10.	Скоромец А. А. Топическая диагностика заболеваний нервной системы: [руководство для врачей] / А. А. Скоромец, Т. А. Скоромец. – 2-е издание. – СПб. : «Политехника», 1996. – 320 с.
	<i>Допоміжна література</i>
11.	Болезни нервной системы / Под ред. Н. Н. Яхно, Д. Р. Штульмана, П. В. Мельничука. – М. : «Медицина», 1995. – Том 2. – 654 с.
12.	Болезни нервной системы / Под ред. П. В. Мельничука. – М. : «Медицина», 1982. – Том 2. – 365 с.
13.	Вейнер Г. Неврология / Г. Вейнер, Л. Левитт. – М. : «ГЭОТАР МЕДИЦИНА», 1998. – 256 с.
14.	Виленский Б. С. Неотложные состояния в невропатологии / Б. С. Виленский. – Л., 1986. – 236 с.
15.	Диффдиагностика нервных болезней: [руководство для врачей] / Под ред. Г. А. Акимова. – СПб. : «Гиппократ», 1997. – 608 с.
16.	Карлов В. А. Неврология: [руководство для врачей] / В. А. Карлов. – М. : ООО «Медицинское информационное агентство», 1999. – 624 с.
17.	Карлов В. А. Терапия нервных болезней / В. А. Карлов. – М., 1996. – 652 с.

18.	Лудянський Э. А. Руководство по заболеваниям нервной системы / Э. А. Лудянський. – Вологда, 1995. – 423 с.
19.	Практическая неврология: неотложные состояния / Под ред. И. С. Зозули. – К. : «Здоров'я», 1997. – 214 с.
20.	Ходос Х. Г. Нервные болезни / Х. Г. Ходос. – М. : «Медицина», 1974. – 508 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.logopedu.com.ua/section/82> Н. С. Гаврилова. Порухення фонематичної сторони мовлення у дітей (бібліотека дефектолога-логопеда)
2. http://www.nevromed.ru/consultations/neurology/neuro_pediatic/papers_cn/detskiy_cerebralniy_paralich Детский церебральный паралич
3. http://aupam.ru/pages/medizina/nevrologija_i_nejrohirurgija/page_20.htm Детский церебральный паралич
4. <http://medbookaide.ru/books/fold9001/book2048/p61.php> Детский церебральный паралич как проблема невропатологии и социальной педагогики
1. <http://www.eurolab.ua/diseases/329/> Черепно-мозговая травма
2. <http://www.practica.ru/БК2/6.htm> Эпилепсия
3. <http://www.eurolab.ua/encyclopedia/Neurology.patient/6785/> Эпилепсия
4. <https://books.google.com.ua/books> Невропатология. Гидроцефалия
5. <http://www.polismed.com/articles-mikrocefalija-prichiny-simptomy-diagnostika.html> Микроцефалия. Причины, симптомы, диагностика патологии
6. http://aupam.ru/pages/medizina/nevrologija_i_nejrohirurgija/page_11.htm Инфекционные заболевания нервной системы
7. http://intranet.tdmu.edu.ua/data/kafedra/internal/nervous_desease/classes_stud/uk/med/lik/ptn Пухлини головного і спинного мозку
8. http://www.dec.gov.ua/mtd/dodatki/2013_286/2013_286_akn_tserpar_dityv.pdf Церебральный паралич та інші органічні ураження головного мозку у дітей, які супроводжуються руховими порушеннями
9. <http://www.neurology.org.ua/vmf.html> Вищі мозкові функції та їх порушення
10. <http://www.neuroplus.ru/bolezni/narusheniya-rechi> Нарушения речи

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

1. Навчальна програма з дисципліни.
2. Робоча навчальна програма з дисципліни.
3. Методичні розробки до практичних занять.
4. Методичні розробки для забезпечення самостійної роботи студентів.
5. Мультимедійні презентації до лекційного курсу.